

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket och till vissa lagar som har samband med den (RP 130/2018 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Sari Alho, arbets- och näringsministeriet
- ordförande Pauli Ståhlberg, Konsumenttvistenämnden
- ledande konsumenträttsrådgivare Nina Konu, Magistraten i Nyland
- direktör Majja Puomila, Konkurrens- och konsumentverket
- specialforskare Juhani Puisto, Konkurrens- och konsumentverket
- generalsekreterare Juha Beurling, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- Ålands landskapsregering.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att den konsumentrådgivning som hör till magistraternas uppgifter överförs till Konkurrens- och konsumentverket. Till lagen om Konkurrens- och konsumentverket fogas de bestämmelser i lagen om konsumentrådgivning som gäller innehållet i konsumentrådgivningen, vem som har rätt att få konsumentrådgivning, avgiftsfri konsumentrådgivning och köp av konsumentrådgivningstjänster. Konkurrens- och konsumentverkets uppgifter utökas med konsumentrådgivning. Lagen om konsumentrådgivning föreslås bli upphävd. I lagen om konsumenttvistenämnden och i beredskapslagen föreslås tekniska ändringar.

Propositionen har inte några konsekvenser för de nuvarande resurserna för konsumentrådgivning.

Betänkande EkUB 18/2018 rd

Den föreslagna lagen har samband med de riktlinjer som regeringen Sipilä lagt fast för de principer som ska följas vid skötseln av statens förvaltningsuppgifter och den utgör ett led i omorganiseringen av magistraterna.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2019 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2019.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utgångspunkter och de viktigaste verkningarna

Förslaget ingår i omorganiseringen av magistraterna och reformen utgår från de principer som regeringen slagit fast i fråga om statliga förvaltningsuppgifter: 1. att behörigheten ligger på nationell nivå även då uppgifterna kräver regional eller lokal närvaro, och 2. att nationellt samordnade tillvägagångssätt och lösningar ska tillämpas.

Inom konsumentrådgivningen försöker man tillämpa principerna genom att rådgivningen lyfts över till Konkurrens- och konsumentverket från och med 2019. En resurs motsvarande 58 årsverken inom konsumentrådgivningen kommer att flyttas över direkt till Konkurrens- och konsumentverket på grundval av lagen om statens tjänstemän. Ändringen är kostnadsneutral i allt väsentligt.

Konsumentrådgivningen lämpar sig verksamhetsmässigt och strukturellt väl för Konkurrens- och konsumentverket, och förslaget är enligt utfrågade sakkunniga motiverat. Å andra sidan är ändringen en förlängning av nuläget eftersom Konkurrens- och konsumentverket redan nu svarar för ledning, styrning och tillsyn av konsumentrådgivningen enligt lagen om konsumentrådgivning vid magistraterna. Man kan räkna med att reformen ytterligare förtydligar förvaltningsstrukturerna, effektiviserar resursanvändningen och kundtjänsten och samordnar praxis för avgöranden.

Samtidigt upphävs den bestämmelse i lagen om konsumenttvistenämnden som avser skyldigheten att ge konsumentrådgivarna rättslig rådgivning och vägledning. Bestämmelsen anses inte längre vara nödvändig eftersom 10 § i förvaltningslagen också gäller samarbete mellan statliga myndigheter. Utskottet påpekar emellertid att ändringen inte avser att rucka på den principen att konsumenttvistenämnden också i fortsättningen ska ge personalen inom konsumentrådgivningen råd och vägledning när det behövs.

Ekonomiutskottet anser att lagförslagen i propositionen behövs och fyller sitt syfte och tillstyrker dem därför utan ändringar.

Ålands ställning

Bestämmelser om konsumentrådgivning i landskapet Åland finns i självstyrelselagen för Åland (1141/1991). Regeringen har lämnat en proposition (RP 135/2018 rd) om detta och den är under

Betänkande EkUB 18/2018 rd

behandling i riksdagen. Det är fråga om en lagteknisk ändring. I självstyrelselagen behöver 30 § 11 punkten kompletteras lagtekniskt eftersom de myndigheter på Åland som enligt den föreslagna bestämmelsen ska svara för den konsumentrådgivning där som hör till Konkurrens- och konsumentverket har rätt att få ersättning från staten för konsumentrådgivningen. Vid utfrågningen av sakkunniga kom det fram att lagförslaget i proposition 135/2018 rd kan godkännas om lagförslagen i den aktuella propositionen 130/2018 rd godkänns först.

Språkkunskapskrav som tillämpas på konsumentrådgivare

Under behandlingens gång har det uttrycks oro för att bestämmelsen om krav på kunskaper i svenska inom konsumentrådgivningen upphävs. Propositionen inverkar inte direkt på språkkunskapskraven, men finansministeriet bereder för närvarande en ändringar av 5 och 10 a § i registerförordningen (248/1996). Ändringen av 5 § innebär att den bestämmelse om krav kunskaper i svenska som tillämpas vid vissa magistrater kommer att upphävas. I fortsättningen ska frågan regleras i allmänna lagar, det vill säga i språklagen och lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda.

Ekonomiutskottet påpekar att reformen går ut på att de konsumentrådgivare som för närvarande är anställda vid magistraterna flyttas över till Konkurrens- och konsumentverket. Konsumentrådgivarna kommer att finnas inom samma pendlingsregioner som idag och de behöver inte flytta till annan ort. Lagändringen medför således inte nödvändigtvis omställningar i personalen, placeringen av medarbetarna i regionen eller den befintliga servicen. Följaktligen bör ändringen inte heller leda till någon försämring i konsumentrådgivningen på svenska. Ekonomiutskottet anser det dock viktigt att kunskaperna i svenska säkerställs i konsumentrådgivningen också i fortsättningen. Det bör Konkurrens- och konsumentverket väga in i sin rekryteringspolicy, och i förekommande fall kan förordningen om verket ändras. Samtidigt är det viktigt att bevaka att kunskaperna i svenska är på relevant nivå inom konsumentrådgivningen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1—4 i proposition RP 130/2018 rd utan ändringar.

Betänkande EkUB 18/2018 rd

Helsingfors 6.11.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Martti Mölsä blå
vice ordförande Harri Jaskari saml
medlem Harry Harkimo liik
medlem Petri Honkonen cent
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Laura Huhtasaari saf
medlem Lauri Ihalainen sd
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Eero Lehti saml
medlem Markus Lohi cent
medlem Lea Mäkipää blå
medlem Johanna Ojala-Niemelä sd
medlem Arto Pirttilahti cent
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Joakim Strand sv
medlem Antero Vartia gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Lauri Tenhunen.